

Piotr KONIECZNY

Jubileusz Hiszpańskiego Towarzystwa Pedagogiki Porównawczej (SEEC)

W 2014 r. Hiszpańskie Towarzystwo Pedagogiki Porównawczej obchodzi swój skromny jubileusz. Dwadzieścia lat temu, 18 listopada 1994 r., powołano do życia stowarzyszenie naukowe o nazwie La Sociedad Española de Educación Comparada (SEEC). Bazą do jego ustanowienia było istniejące od 1974 r. La Sociedad Española de Pedagogía Comparada (SEPC), z siedzibą w Walencji. Co znamienne, widniejącym w nazwach obu towarzystw terminom *educación comparada* oraz *pedagogía comparada* w języku polskim najtrafniej odpowiada jedno określenie: pedagogika porównawcza. Stąd też w tłumaczeniu obu nazw na język polski trudno dostrzec jakiegokolwiek różnice. Niuanse lingwistyczne, wyrażające się w symbolicznej zmianie nazewnictwa, stanowiły tylko jeden z aspektów, zresztą nie najważniejszy, przeobrażeń, jakie dokonały się w strukturze oraz działalności naukowej hiszpańskiego Towarzystwa.

Jak stwierdza José Luis García Garrido¹, wybitny hiszpański komparatysta, La Sociedad Española de Pedagogía Comparada, mimo wielu zasług dla rozwoju krajowej pedagogiki porównawczej, posiadało wiele mankamentów, które należało wyeliminować. Trudno było uznać SEPC za stowarzyszenie skupiające specjalistów w danej dziedzinie. Była to raczej sieć centrów pedagogiki porównawczej rozmieszczonych na wybranych hiszpańskich uniwersytetach. W rzeczywistości więc Towarzystwo nie skupiało indywidualnych członków (jak ma to miejsce w większości tego typu stowarzyszeń), a jego bieżąca działalność zależała w głównej mierze od aktywności poszczególnych jednostek akademickich. Choć, zdaniem hiszpańskiego badacza, tak rozumiana decentralizacja miała swoje zalety (pobudzenie inicjatyw lokalnych, oszczędności finansowe dla

¹ J.L. García Garrido, *Los primeros años de la reconstituida SEEC*, „REEC. Revista Española de Educación Comparada” 2014, nr 24, s. 45–47.

budżetu Towarzystwa), to jednak wraz z upływem czasu ramy aktywności SEPC zaczęły się wyczerpywać. Profesjonalizacja oraz instytucjonalizacja badań porównawczych wymogły na władzach stowarzyszenia podjęcie szeregu znaczących zmian. Wprowadzono nowy statut, zgodnie z którym członkami Towarzystwa stawały się osoby indywidualne, wspierające działalność organizacji za sprawą regularnie płaconych składek, ustanowiono komitet zarządzający, wybierany na określoną kadencję i posiadający określone prerogatywy oraz obowiązki. Postanowiono również unormować kwestię organizacji kongresów pedagogiki porównawczej, które do tej pory były zwoływane w trybie nieregularnym. Ponadto wysunięto pomysł wydawania specjalistycznego czasopisma naukowego, które przyczyniłoby się do dalszej integracji środowiska. Mimo wątpliwości, zdecydowano się również zmienić dotychczasową nazwę stowarzyszenia, dostosowując ją do nazewnictwa analogicznych instytucji na świecie.

Na efekty podjętych działań nie trzeba było długo czekać. Już w 1995 r., wspólnym wysiłkiem SEEC oraz Narodowego Uniwersytetu Kształcenia na Odległość (UNED), zaczęto wydawać czasopismo „Revista Española de Educación Comparada”, w całości poświęcone pedagogice porównawczej. Początkowo ukazywało się jako rocznik, od 2011 r. publikowane jest dwa razy w roku. Dostępne jest w formie drukowanej oraz elektronicznej. Każdy numer czasopisma stanowi odrębną monografię, redagowaną przez badacza specjalizującego się w danym zagadnieniu. Wśród tematów rekomendowanych autorom znalazły się: „Reformy edukacyjne w Europie: Wschód–Zachód” (nr 1/1995), „Edukacja, wykształcenie a praca w krajach rozwiniętych” (nr 2/1996), „Koncepcje, metody i techniki w pedagogice porównawczej. W hołdzie Julienowi de Paris, w 150 rocznicę jego śmierci” (nr 3/1997), „Edukacja w XXI wieku” (nr 4/1998), „Szkolnictwo wyższe w społeczeństwie wiedzy” (nr 5/1999), „Perspektywy edukacyjne w Ameryce Łacińskiej” (nr 6/2000), „Szkolnictwo średnie. Problemy i perspektywy” (nr 7/2001), „Społeczeństwo, edukacja a tożsamość kulturowa” (nr 8/2002), „Dzieciństwo i jego prawa” (nr 9/2003), „Perspektywy edukacyjne w krajach *Nowej Europy*. Tendencje edukacyjne wobec rozszerzenia Unii Europejskiej” (nr 10/2004), „Wydanie specjalne: 10 lat REEC. Pedagogika porównawcza na przełomie wieków (1995–2005)” (nr 11/2005), „Proces Boloński. Dynamika i wyzwania szkolnictwa wyższego w Europie na początku nowej epoki” (nr 12/2006), „Administracja i zarządzanie placówkami szkolnymi. Ujęcie międzynarodowe” (nr 13/2007), „Migracje a edukacja” (nr 14/2008), „Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego. 10 rocznica podpisania Deklaracji Bolońskiej” (nr 15/2009), „Plan działania na rok 2010 – wspólne cele unijnych systemów edukacji” (nr 16/2010), „Współpraca na rzecz rozwoju edukacji” (nr 17/2011), „Wiodące systemy edukacyjne” (nr 18/2011), „PISA. Wpływ na krajowe systemy edukacji” (nr 19/2012), „Pedagogika porównawcza, globalizacja a postmodernizm” (nr 20/2012), „Edukacja przedszkolna w perspektywie porównawczej” (nr 21/2013), „Kształcenie nauczycieli w XXI wieku” (nr 22/2013),

„Edukacja a grupy mniejszościowe” (nr 23/2014). Na łamach ostatniego numeru (nr 24/2014) zamieszczone zostały refleksje oraz badania związane z przypadającą w 2014 r. rocznicą powołania (reorganizacji) SEEC. Dwa najbliższe wydania czasopisma poświęcone będą zagadnieniom kształcenia na odległość (nr 25/2015) oraz edukacji w krajach Ameryki Łacińskiej (nr 26/2015). Warto nadmienić, iż oprócz artykułów odwołujących się do tematu przewodniego monografii, każdy numer czasopisma obejmuje sprawozdania z badań oraz recenzje. O międzynarodowej renomie wydawnictwa może świadczyć fakt, iż wśród członków jego Rady Naukowej znajdują się badacze z Europy, Ameryki Północnej, Środkowej i Południowej, Azji, Australii oraz Afryki. Wszystkie numery czasopisma dostępne są na oficjalnej stronie internetowej SEEC².

Ważnym aspektem działalności Towarzystwa, sprzyjającym wymianie doświadczeń oraz dalszej integracji środowiska rodzimych komparatystów są wspomniane wcześniej kongresy naukowe. Pierwsze tego typu spotkanie miało miejsce w 1979 r. w Walencji i poświęcone było wpływowi międzynarodowych badań edukacyjnych na politykę oświatową poszczególnych państw. Następne kongresy odbyły się kolejno: w 1984 r. (Granada; „Szkolnictwo średnie w perspektywie porównawczej”), 1986 r. (Malaga; „Współczesny uniwersytet w wymiarze międzynarodowym”), 1990 r. (Madryt; „Reformy oraz innowacje edukacyjne u progu XXI stulecia. Spojrzenie porównawcze”), 1995 r. (Walencja; „Edukacja, praca a kształcenie zawodowe”), 1998 r. (Sewilla; „Troska o dzieciństwo i środowisko edukacyjne. Aspekty porównawcze”), 2000 r. (La Manga del Mar Menor; „Rzeczywistość a perspektywy szkolnictwa wyższego. Ujęcie porównawcze”), 2002 r. (Salamanca; „Obowiązkowa edukacja w Hiszpanii i Ameryce Łacińskiej. Stan obecny a przyszłość”), 2005 r. (Granada; „Podobieństwa między europejskim i latynoamerykańskim szkolnictwem wyższym”), 2006 r. (San Sebastian; „Prawo do edukacji w zglobalizowanym świecie”), 2008 r. (Sewilla; „Edukacja jako odpowiedź na wyzwania różnorodności. Ujęcie porównawcze”), 2010 r. (Walencja; „Nierówności a edukacja. Perspektywa międzynarodowa”), 2012 r. (Huelva; „Tożsamości kulturowe a edukacja w światowym społeczeństwie”). Ostatni, czternasty już kongres zorganizowano w dniach 18–21 listopada 2014 r. w stolicy Hiszpanii pod hasłem „Edukacja, ponadnarodowość a obywatelskość. Edukacja obywateli w kontekstach ponadnarodowych”. Była to okazja do zmiany tradycyjnej formuły zjazdu. Poszerzając jego zakres o perspektywę hiszpańsko- i portugalskojęzycznych krajów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, przyjęto, iż spotkanie to będzie zarazem I Iberoamerykańskim Kongresem Pedagogiki Porównawczej (I Congreso Iberoamericano de Educación Comparada). Krok ten z pewnością ma szansę przyczynić się do zacieśnienia współpracy między iberoamerykańskimi badaczami oraz dalszej in-

² SEEC. La Sociedad Española de Educación Comparada (oficjalna strona internetowa) – dostęp na <http://www.sc.edu.es/sfwseec> [stan z 4.12.2014].

stytucjonalizacji badań komparatystycznych w regionie. Na marginesie warto wspomnieć, iż również za oceanem istnieje duży potencjał rozwojowy w zakresie pedagogiki porównawczej. Dowodem na to może być fakt, iż organizację ww. kongresu wsparły analogiczne towarzystwa naukowe z Argentyny (Sociedad Argentina de Estudios Comparados en Educación – SAECE), Brazylii (Sociedade Brasileira de Educação Comparada – SBEC), Meksyku (Sociedad Mexicana de Educación Comparada – SOMEC), Urugwaju (Sociedad Uruguaya de Educación Comparada e Internacional – SUECI) oraz Wenezueli (Sociedad Venezolana de Educación Comparada – SVEC).

Hiszpańskie Towarzystwo przywiązuje dużą wagę do poziomu prowadzonych badań porównawczych. Chcąc wyróżnić, a jednocześnie dodatkowo zmotywować rodzimych badaczy, każdego roku SEEC przyznaje Nagrodę im. Pedro Rosselló dla autorów rozpraw doktorskich z zakresu komparatystyki pedagogicznej oraz Nagrodę im. Angela Gonzaleza Hernandeza – jednego z byłych przewodniczących Towarzystwa, dla autorów wyróżniających się artykułów naukowych³.

Choć badania w ramach pedagogiki porównawczej miały w Hiszpanii bogatą i wartościową tradycję jeszcze przed 1994 r.⁴, to wkład omawianego tu Towarzystwa w proces instytucjonalizacji, rozwoju i popularyzacji ww. dyscypliny jest nie do przecenienia. Dynamika, z jaką przez ostatnie dwadzieścia lat SEEC realizuje swoją misję, skłania do wniosku, iż na jego gruncie zrodzi się w przyszłości jeszcze wiele interesujących projektów oraz inicjatyw. W poszukiwaniu wartościowych inspiracji dla rozwoju rodzimych badań komparatystycznych warto śledzić jego aktywność na hiszpańskiej, europejskiej oraz iberoamerykańskiej płaszczyźnie naukowej.

³ L.M. Lázaro, *Consolidar y avanzar: La Sociedad Española de Educación Comparada 2010–2014*, „REEC. Revista Española de Educación Comparada” 2014, nr 24, s. 106–107.

⁴ R. Valls, C. Vilanou, A. Carreño, *Prehistoria y primera historia de La Sociedad Española de Educación Comparada*, „REEC. Revista Española de Educación Comparada” 2014, nr 24, s. 14–28.